

Stadsfullmäktige	§ 126	10.12.2019
Stadsstyrelsen	§ 153	17.08.2020
Stadsfullmäktige	§ 72	22.09.2020

Helena Särkijärvi m.fl.:s motion om att starta ett socialt konstprojekt i Pargas

967/00.01.03/2019

Stadsfullmäktige 10.12.2019 § 126

Beslut

Stadsfullmäktige antecknade följande motion för kännedom:

"Vi som samhälle befinner oss i en situation där den långsamma tillväxten håller på att bli norm, befolkningen åldras och sjukdomarna ökar. Till följd av hållbarhetsunderskottet ökar trycket på att se över välfärdstjänsterna. Samhället måste i framtiden satsa allt mer på förebyggande åtgärder för att stärka människors hälsa och välbefinnande. De reparerande åtgärderna brukar i allmänhet vara mer kostsamma än de förebyggande, och ofta med osäkert utfall.

Enligt en rapport som Världshälsoorganisationen WHO nyligen publicerat har man inom den internationella vetenskapen fått tydlig evidens på att engagemang i konst bidrar till att stärka människors hälsa och välbefinnande.

Att uppleva och utöva konst påverkar välbefinnandet genom många olika kanaler och på olika sätt. Med hjälp av konst kan man till exempel få människor att förbinda sig att delta i den vård och behandling som de behöver eller att ta hand om sin hälsa. Konst stärker fantasi, aktiverar sinnen, väcker känslor och stimulerar hjärnan. Man har kunnat konstatera att musik som spelas för prematurer stärker deras livsfunktioner och perioden i kuvösen blir kortare. Musik ger samma slags effekt även på operationspatienter. Dans i sin tur har man upptäckt vara till nytta för till exempel personer med Parkinsons sjukdom, medan social teater har konstaterats ha effekter som ökar individens känsla av egenmakt (*empowerment*). Vidare har man märkt att dramaverksamheten i skolorna minskar mobbning och inbördes konkurrens mellan eleverna. Engagemang i olika konstformer kan också minska risken för att drabbas av demens eller depression. Summa summarum är konstbaserad kreativitet och ett aktivt kulturintresse utmärkta sätt att stärka såväl människors fysiska, psykiska som sociala välbefinnande och hälsa.

Samkommunen Oulunkaaren kuntayhtymä och konstcentret Taidekeskus KulttuuriKauppila har startat ett gemensamt, ESF-finansierat projekt med namnet LÄHDE! – *Taiteesta voimaa arkeen* som har som mål att förebygga utslagning och främja välbefinnande på ett övergripande plan genom konstnärliga och kulturella medel. Målgrupper i projektet är främst arbetslösa ungdomar, invandrare, psykiska rehabiliteringspatienter och personer med utvecklingsstörning. Målet med projektet är att fram verksamhetsmodeller som stödjer användningen av konst i hälsofrämjande syfte inom social- och hälsovården i samkommunen. I arbetet använder man metoder för tjänstedesign och ser till att klienterna är delaktiga.

I projektet *Lähde!* bygger man bland annat en park i regionen som ska möjliggöra konst och konstverksamhet både inom- och utomhus. Både i planeringen av konceptet och själva genomförandet av parken deltar psykiska rehabiliteringspatienter, personer med utvecklingsstörning, äldre personer, professionella inom social- och hälsovårdssektorn och konstnärer. Projektdelen för vägen till arbete, *Työpolku*, går ut på att genom samarbete mellan det konstnärliga och det sociala området skapa nya sätt att stödja ungdomar med risk för utslagning samt invandrare. Det residens för social konst, *Sosiaalisen taiteen residenssi*, som man ska skapa i projektet gör det i sin tur möjligt för rörliga konstnärer att arbeta tillsammans med enheterna inom social- och hälsovården och deras intressegrupper i projektregionen.

Hälsa är en resurs i livet som människan i allmänhet kan själv upprätthålla och stärka på många sätt. Alla har inte kapacitet och resurser till detta. Genom konstnärliga medel har vi dock en möjlighet att stödja människors välbefinnande på många sätt, till exempel genom att förbättra deras sociala delaktighet, förebygga utslagning och främja arbets- och funktionsförmågan hos dem utanför arbetslivet. Pargas stad borde också ta tillvara de möjligheter som konst ger för att främja kommuninvånarnas välbefinnande på ett övergripande plan.

Jag föreslår att man inom Pargas stad ska starta förberedelserna för att sätta i gång ett tvåspråkigt socialt konstprojekt. Projektet borde ha som mål att bland annat främja kommuninvånarnas delaktighet, gemenskap och känsla av egenmakt, stärka det förvaltningsövergripande samarbetet mellan professionella inom social- och hälsovårdssektorn och kultursektorn och ta fram nya bestående verksamhetsmodeller. Vid behov skulle konstprojektet även kunna genomföras i samarbete med andra kommuner eller med samkommuner.

Konst skapar välbefinnande. Konst skapar framtid. Konst tillhör alla."

Stadsstyrelsen 17.08.2020 § 153

Beredare
Föredragande

Välfärdskoordinator Paula Sundqvist, tfn 040 488 6040
Stadsdirektör Patrik Nygrén, tfn 040 511 4383
fornamn.efternamn@pargas.fi

Kulturens positiva effekter för hälsa och välbefinnande har konstaterats i många undersökningar och forskningsöversikter.

Konst och konstnärlig verksamhet främjar social välfärd och har många positiva sociala konsekvenser, såsom ökat socialt deltagande och ökad social delaktighet, minskad utslagning samt lindring av ensamhet. Genom konstnärlig verksamhet är det möjligt att lära sig och utveckla sociala färdigheter, få stöd och bygga upp nätverk som på många sätt kan utnyttjas i det dagliga livet.

Social konstverksamhet kan på många sätt aktivera och förbättra ungas sociala färdigheter och sociala kompetens såsom samarbetsförmåga, kommunikations- och förhandlingsförmåga samt förmåga att lösa konflikter.

Konst och konstnärlig verksamhet hjälper förebygga utslagning eller utanförskap. Social konstverksamhet kan

- hjälpa skapa nya vänskapsrelationer och sociala kontakter
- minska känslan av ensamhet
- stödja mentalt välbefinnande och mental hälsa
- hjälpa undersöka och identifiera egna styrkor, förmågor och intressen
- ge upplevelser av styrka och egenmakt
- främja aktörskap och känslan av aktörskap
- öka självförtroendet och modet.

I konstverksamheten kan det växa fram många slags förmågor och färdigheter som stödjer möjligheterna att klara sig och fungera i vardagen.

Konstverksamheten kan bland annat förbättra

- inlärningsförmågan
- de kognitiva och socioemotionella färdigheterna
- förmågan att arbeta i grupp
- självregleringen
- förmågan att uttrycka sig själv
- förmågan att identifiera och kontrollera sinnesstämningar och känslor.

Konstnärlig verksamhet kan skapa, främja och stödja interaktion också mellan människor eller grupper av människor som inte tidigare har haft kontakt med varandra. Konstnärlig verksamhet kan öka förståelsen för främmande människor och saker och bidra till att ändra fördomar om sig själv, andra människor eller människogrupper.

Social konstverksamhet kan föra samman människor i olika åldrar och med olika bakgrund samt underbygga förståelsen mellan kulturer och generationer, uppskattningen av olikheter och större empati. Social konstverksamhet kan bland annat

- öka acceptansen för olikhet och mångfald
- lyfta fram och utmana fördomar, förutfattade meningar och stereotyper
- främja möten och dialog mellan kulturer
- främja jämlika möten och en jämlik interaktion
- ge möjlighet att lära sig ett nytt språk
- öka medvetenheten om de mänskliga rättigheterna
- stödja integrationen av invandrare.

Kollektiv konstverksamhet kan föra samman de som är socialt isolerade och de som tillhör "mainstream" eller majoriteten samt öka och utvidga förståelsen för okända saker och människor.

Den nya lagen om kommunernas kulturverksamhet betonar starkt alla befolkningsgruppers likvärdiga möjligheter till och deltagande i kultur och konst.

Kommunerna har många slags verksamhetsmodeller för att aktivera kommuninvånarna att delta. Kulturlivet i Pargas bygger i hög grad på aktiv föreningsverksamhet som kulturnämnden strävar efter att stödja med verksamhets- och projektunderstöd. Kultursektorn samarbetar också med skolorna genom att erbjuda barn och unga olika kulturella aktiviteter och

upplevelser under skoltiden.

Kulturnämnden har godkänt en kulturläroplan som erbjuder en miniminivå på kulturutbud inom den grundläggande utbildningen till andra stadiet i Pargas. Kulturläroplanen skall garantera att alla barn och unga i Pargas kommer i kontakt med de flesta kulturyttringar under skoltiden, antingen som konsumenter eller som aktiva aktörer via verkstäder och projekt. Citat ut kulturläroplanen: "Kultur och konst skall stöda kommunikation, empati, kreativitet, samarbete och det egna initiativet. I konst och kultur kan barn och unga hitta ett sätt att förstå sig själva och omgivningen och att kommunicera det till andra. Konst och kultur skall vara en upplevelse som både stöder hanteringen av vardagen och inläringen."

Som exempel på Pargas stads sociala konstverksamhet kan nämnas till exempel följande verksamhetsformer vid kulturenheten. Personer som är intresserade av konst och kultur, men som av olika anledningar inte deltar i kulturlivet och -utbudet samlas regelbundet för att tillsammans besöka olika konst- och kulturtillställningar och vid tillfälle samtala om upplevelsen. Denna verksamhet kallas för VIP-klubb. Kulturenheten har också arrangerat inspirationseftermiddagar (Kultur i vardagen) för personal inom äldreomsorgen. Därtill finns det för närvarande ca 25 utbildade kulturkompisar som förmedlas via Röda Korset.

Under våren 2020 (under coronakrisen) inleddes arbetet att utveckla kulturella tjänster på nätet. Det arbetet fortsätter nu på hösten. I arbetet deltar kultur- och museiverksamheten, idrott och motion, biblioteket och Kombi. Avsikten är på ett ställe samla kulturella tjänster för de personer som av någon anledning inte kan delta i föreställningar, konserter, utställningar, ledda motionsgrupper eller andra kurser. Tjänsten skall vara ett komplement till övrig verksamhet.

Inom Pargas stads kultursektor har man redan länge tillsammans med andra sektorer utvecklat samarbetsmodeller som främjar hälsa och välbefinnande. Medborgarinstitutet Kombi har likaså främjat kommuninvånarnas hälsa och välbefinnande genom ett mångsidigt kursutbud. Dessa verksamhetsformer har inte benämnts som social konstverksamhet, även om de i stor utsträckning har samma mål som de som i motionen anges för ett socialt konstprojekt. Staden ska fortsätta främja hälsa och välbefinnande med hjälp av konst på ett mångsidigt sätt och om möjligt satsa på att utveckla den tvåspråkiga sociala konstverksamheten genom projektverksamhet.

Förslag	Stadsfullmäktige tar del av utredningen och förklarar ärendet slutbehandlat som motion.
Beslut	Förslaget godkändes.
Delgivning	Efter slutligt beslut: Helena Särkijärvi

Förslag

Stadsfullmäktige tar del av ovanstående och förklarar motionen slutbehandlat.

Beslut

Förslaget godkändes.

Delgivning

Helena Särkijärvi
